

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΟΥΖΑΚΗ

«Κάθε ποίημα είναι ένα λεκτικό αρχιτεκτόνημα. Με ενδιαφέρει η ύφανση του κειμένου, πώς το συναίσθημα και η σκέψη δένουν με τις λέξεις», λέει ο ποιητής Χάρης Βλαβιανός. Αφορμή για την κουβέντα μας στάθηκε η κυκλοφορία του νέου του βιβλίου με τον αμφίσημο τίτλο «Τα σονέτα της συμφοράς/Apologia pro vita et arte mea» (εκδ. Πατάκη).

Πρόκειται για την ενδέκατη συλλογή ενός από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές που εμφανίστηκαν τη δεκαετία του '80. Η προηγούμενη, «Διακοπές στην πραγματικότητα» (Πατάκης, 2009), είχε αποσπάσει το Βραβείο Ποίησης του περιοδικού «Διαβάζω». Η δραστηριότητά του δεν περιορίζεται στη συγγραφή. Έχει μεταφράσει Γουόλτ Γουίτμαν, Εζρά Πάουντ, Γουίλιαμ Μπλέικ, Φερνάντο Πεσόα κ.ά., διδάσκει Ιστορία και Πολιτική Θεωρία στο Αμερικανικό Κολέγιο της Ελλάδας, διηύθυνε επί δεκαπέντε χρόνια το περιοδικό «Ποίηση» και τα τελευταία τρία το περιοδικό «Ποιητική».

**Γιατί δώσατε τον τίτλο «Σονέτα της συμφοράς»;**

«Όλα τα ποιήματα είναι δεκατετράστιχα, αλλά δεν ακολουθούν τους κανόνες του παραδοσιακού σονέτου. Είναι

ανομοιοκατάληκτα, ωστόσο με ρυθμικό βηματισμό και εσωτερικές ομοιοκαταληξίες. Επέλεξα μια φόρμα που να με περιορίζει και να εξυπηρετεί τους στόχους μου. Από την άλλη, η λέξη "συμφορά" υπογραμμίζει δύο βασικά μοτίβα του βιβλίου: το τραγικό και το φαιδρό. Το διάστημα που το έγραφα έχασα πρώτα τη μητέρα μου (στη Ρώμη) και τον περασμένο Σεπτέμβριο τον πατέρα μου (στο Σάο Πάολο). Πέθαναν μακριά μου. Επίσης η ζωή φρόντισε να "τροφοδοτήσει" την ποίησή μου με πολλά άλλα δραματικά συμβάντα, των οποίων τις συναισθηματικές κυρίως συνέπειες προσπάθησα ν' αποτυπώσω με όση μεγαλύτερη διαύγεια και δύναμη. Παράλληλα, αποφάσισα ν' ανοίξω το εργαστήριό μου στον αναγνώστη για να φανεί καθαρότερα η συνθήκη κάτω από την οποία γράφω και σε πολλά σημεία ν' απελευθερώσω και μια πλευρά του εαυτού μου που λογόλογα: την αυτοσαρκαστική. Τα "Σονέτα" αποτε-

λούν μια απολογία, αλλά κι έναν απολογισμό. Για μένα "vita" και "arte" είναι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος που διαπλέκονται διαρκώς». **Από μικρός ζήσατε σε διαφορετικές χώρες. Πώς εγγράφεται αυτή η περιπετειώδης διάσταση στην ποίησή σας;**  
«Γεννήθηκα στη Ρώμη. Υστερα από λίγους μήνες βρέθηκα με τους γονείς μου στη Βραζιλία. Η πρώτη μου γλώσσα συνεπώς ήταν τα πορτογαλικά. Τεσσάρων χρόνων εγκαταστάθηκα με τη μητέρα μου, άρτι διαζευχθείσα, στη Ρώμη. Τα πορτογαλικά έδωσαν τη θέση τους στα ιταλικά. Στα δέκα μου ήρθα στην Αθήνα. Στα δεκαοκτώ μου έφυγα για την Αγγλία, όπου παρέμεινα έντεκα χρόνια, τα οκτώ στο "paradiso terrestre" της Οξφόρδης. Και μετά οριστικά εδώ. Αναγκάστηκα, λοιπόν, ν' αλλάζω συνεχώς χώρες, γλώσσες και να προσαρμόζομαι σε άλλες κοινωνίες και νέο πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Το γεγονός αυτό μου δημιούργησε ένα αίσθημα "ξενότητας", που δια-

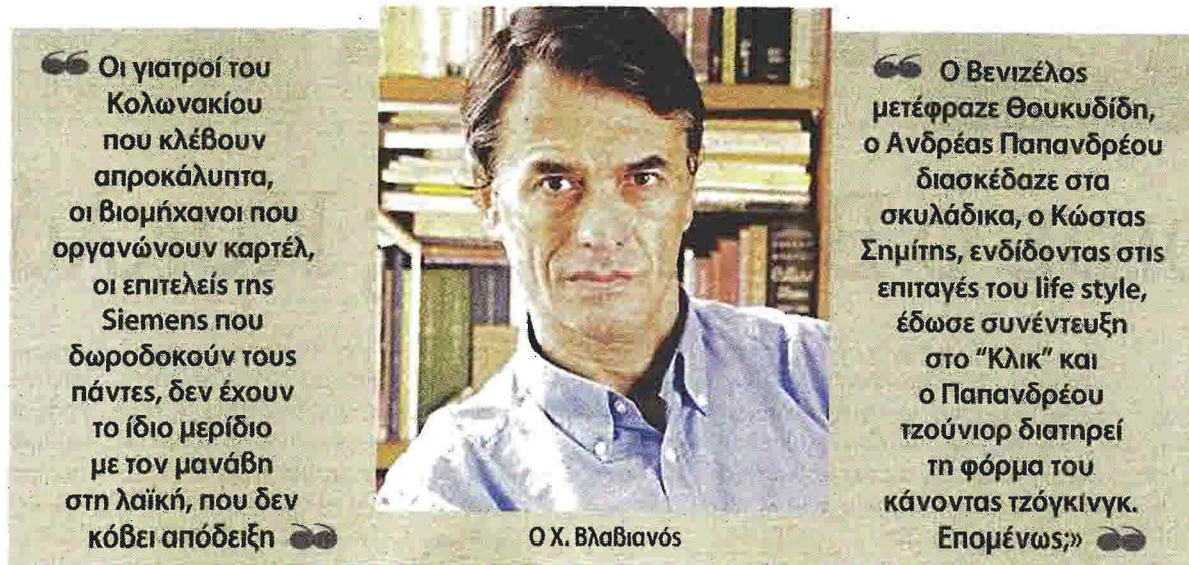
τρέχει όλη μου τη ζωή. Ενωθα πάντα ότι καμία χώρα δεν με περιέχει απόλυτα. Επέλεξα όμως τα ελληνικά ως γλώσσα της ποίησής μου κι αυτός πλέον είναι ο οριστικός μου τόπος. Δεν είμαι επομένως ένας "καθαρόαιμος Έλληνας συγγραφέας", αλλά ένας συγγραφέας που επέλεξε να γράφει στα ελληνικά. Για μεγάλο διάστημα θεωρούσα αυτό το αίσθημα ξενότητας μειονέκτημα. Μέσα στα χρόνια κατάλαβα ότι είναι πηγή δύναμης. Μου έδωσε την ελευθερία να κινούμαι ανάμεσα σε γλώσσες και λογοτεχνικές παραδόσεις και να μπορώ να διακρίνω και τη δική μου παράδοση πιο καθαρά».

**Το αυτοβιογραφικό στοιχείο συνυπάρχει στο έργο σας με τον στοχασμό και ποικίλες αναφορές, συχνά λογοτεχνικές. Πώς θα ορίζατε αυτή τη μίξη;**

«Αυτό που με ενδιαφέρει είναι το βλέμμα του ποιητή. Οφείλει να είναι βαθύ, να έχει στοχαστεί ακόμη και για τις πιο μύχιες πλευρές της ζωής. Όσο για τις λογοτεχνι-

Ο ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟ ΝΕΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟ

## «Δεν καταφέραμε να φτιάξουμε κοινωνία»



«Οι γιατροί του Κολωνακίου που κλέβουν απροκάλυπτα, οι βιομήχανοι που οργανώνουν καρτέλ, οι επιτελείς της Siemens που δωροδοκούν τους πάντες, δεν έχουν το ίδιο μερίδιο με τον μανάβη στη λαϊκή, που δεν κόβει απόδειξη»

Ο Χ. Βλαβιανός

«Ο Βενιζέλος μετέφραζε Θουκυδίδη, ο Ανδρέας Παπανδρέου διασκέδαζε στα σκυλάδικα, ο Κώστας Σημίτης, ενδίδοντας στις επιταγές του life style, έδωσε συνέντευξη στο "Κλικ" και ο Παπανδρέου τζούνιουρ διατηρεί τη φόρμα του κάνοντας τζόγκινγκ. Επομένως;»

κές αναφορές, πολλοί άνθρωποι θεωρούν ότι εμπειρία είναι μόνο αυτό που συμβαίνει "κάπου εκεί έξω". Και ότι όταν αναφέρεσαι σ' ένα βιβλίο ή μια ταινία αυτό δεν αποτελεί μέρος της εμπειρίας. Ξεχνούν ότι οι συγγραφείς ζουν μέσα στην τέχνη. Ένα βιβλίο μπορεί να προκαλέσει χαρά, θλίψη, μελαγχολία, πλήξη, οργή. Όλα αυτά είναι συναισθήματα. Αρα όταν αναφέρομαι σε κάποιο ποίημα, μουσικό κομμάτι ή πίνακα, αναφέρομαι σ' ένα βίωμα εξίσου ισχυρό με τα υπόλοιπα». **Ένα σχόλιό σας για τη δύσκολη πολιτική και κοινωνική συγκυρία;**

«Δεν καταφέραμε να φτιάξουμε κοινωνία. Και ό-που δεν υπάρχει κοινωνία, δεν υπάρχει αίσθηση κοινού πεπρωμένου και άρα αποδοχή κοινών θυσιών. Είμαστε απλώς μια ομάδα ελεύθερων καβαλάρηδων. Το μότο μας είναι: "ο καθείς και τα όπλα του (και τον φοροτεχνικό του)". Από την εποχή του Μαυροκορδάτου και του Καλέπη αναζητούμε προστάτες, άρα γιατί μας ξενίζει τόσο το Μνημόνιο; Οι ευθύνες δεν είναι ασφαλώς το ίδιο μοιρασμένες. Οι γιατροί του Κολωνακίου που κλέβουν απροκάλυπτα, οι βιομήχανοι που οργανώνουν καρτέλ, οι επιτελείς της Siemens που δωροδοκούν τους πάντες, δεν έχουν το ίδιο μερίδιο με τον μανάβη στη λαϊκή, που δεν κόβει απόδειξη. Όμως είμαστε όλοι, στο βαθμό που μας αναλογεί, υπεύθυνοι. Εξάλλου και οι πολιτικοί μας είναι σαρξ εκ της σαρκός μας. Και αυτή η σαρξ ασθενεί βαριά. Αν δούμε την εξέλιξή τους μέσα στα χρόνια, θα καταλάβουμε πολλά: ο Βενιζέλος μετέφραζε Θουκυδίδη, ο Ανδρέας Παπανδρέου διασκέδαζε στα σκυλάδικα, ο Κώστας Σημίτης, ενδίδοντας στις επιταγές του life style, έδωσε συνέντευξη στο "Κλικ" και ο Παπανδρέου τζούνιουρ διατηρεί τη φόρμα του κάνοντας τζόγκινγκ. Επομένως;». ✖